

Defenseu que els arguments econòmics per a justificar la necessitat de marxar d'Espanya són prou contundents i coneguts, però alerteu que l'independència no ha dedicat massa esforços a imaginar un model econòmic i social realista per al país que vol construir. El llibre respon a aquest buit?

—El moviment catalanista ha estat essencialment defensiu, d'anar en contra de qui et perjudica. Però pensem que la societat catalana ja està prou madura per a escoltar una proposta proactiva. Sabem que ens maltracten fiscalment i ens recentralitzen, i ho tenim quantificat, però ningú no ha treballat a fons com seria un potencial estat independent. Com seria l'educació o la sanitat, quins serveis públics prestaria l'estat, etc.

—Aquesta composició de lloc no queda entesa analitzant la ideologia i el programa electoral dels partits polítics catalans?

—El model de país de la CUP no serà el mateix que el de CiU, ERC o ICV, però públicament no hi ha un full de ruta concret sobre quina Catalunya és possible l'endemà de la independència. Aquest full de ruta ha de ser clar, no pot ser només una suposició d'acord amb la ideologia tradicional d'un partit, que, com hem comprovat, pot bascular en un sentit o altre.

—El primer ministre escocès, Alex Salmond, sí que ha presentat el llibre blanc per la independència, una proposta de model de país que mostra unes preferències en tots els àmbits de la vida pública d'un país. Amb la data fixada per a la consulta el 9 de novembre de 2014, és urgent que Catalunya tingui un llibre de la independència?

—Sí, és urgent que els partits facin un esforç de concreció de com s'imaginen el país l'endemà, quin model econòmic i social volen per a l'estat català, perquè el dia que haguem de votar, en una consulta o en unes eleccions plebiscitàries, tothom tingui clar en què es concreta el projecte de país independent.

—El llibre que heu escrit amb Xavier Cuadras i Miquel Puig és, de fet, un llibre blanc de la independència.

El llibre 'Com Àustria o Dinamarca. La Catalunya possible' (Pòrtic), de tres doctors en economia, Modest Guinjoan, Xavier Cuadras Morató i Miquel Puig, fa una aproximació als models europeus que poden ser un mirall per a una Catalunya independent. Modest Guinjoan argumenta la importància d'un gran pacte per la cohesió social i la competitivitat del futur estat català.

Els autors del llibre calculen que amb 12.000

“És urgent que els partits concretin quin model de país volen per a l'endemà”

—Bé, però aquesta reflexió l'hem feta des d'una perspectiva tècnica, partidista i sense cap obediència, sobre la base del sentit comú i el coneixement que tenim de l'economia i de la societat. Però el full de ruta, haurien de marcar-lo sobretot els partits polítics elegits democràticament.

—Preneu com a base comparativa Àustria i Dinamarca, tot i que la

referència són vuit països d'Europa, de dimensions similars a Catalunya: Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Finlàndia, Noruega, els Països Baixos, Suècia i Suïssa. Quin seria el punt de partida de Catalunya per a replicar un model social i econòmic similar?

—L'endemà de la independència, Catalunya funcionaria amb una taxa

milions d'euros, el 6% del PIB, el nou estat podria respondre als deutes i continuar prestant serveis.

d'atur extraordinàriament elevada, una economia molt castigada per la desindustrialització, una distribució de la renda massa desigual i un elevadíssim endeutament públic, perquè si la separació fos amistosa tindria una part del deute espanyol afegida. Començaríem coixos, sí. Però ja fa anys que caminem coixos i cada dia s'accentua més la coixesa. I malgrat tot, el nou estat seria viable i podria afrontar les seves obligacions des del primer dia, perquè s'alliberaria del jou del dèficit fiscal i podria aplicar les seves pròpies receptes de política econòmica.

—Insistiu, però, que la independència, per ella mateixa, no és la solució.

—Si es gestiona correctament, sí que ho és, però l'efecte no seria immediat. Amb això s'ha de ser molt clar. Ara bé, si no movem fitxa, aquestes circumstàncies no paren d'agreujar-se any rere any, i l'independentisme d'ara no no-

més respon a elements identitaris, sinó de fatiga. Fatiga d'un Estat espanyol sense idees i encotillat en la filosofia de les obres faraòniques, el subsidi i el control de la societat. Ara és una ocasió magnífica per a trencar aquesta inèrcia, tot i les incerteses que hi pugui haver.

—Heu calculat que el cost d'aproximar-nos a aquests països europeus seria uns 12.000 milions d'euros anuals. Quadren, els números?

—Podríem ser solvents des del primer dia, podríem fer tot allò que necessita fer un estat, sense alegries però tampoc sense pena. Amb el càlcul que hem fet, 12.000 milions anuals, el 6% del PIB català, el nou estat podria respondre als deutes propis i heretats i prestar serveis, fins i tot recuperar una part de la malmesa inversió pública i de les retallades, a més d'afrontar la creació de les estructures d'estat necessàries. Amb el nivell impositiu actual, i amb l'efecte de capitalitat que tindria

Catalunya —ara hi ha molts impostos que s'ingressen a Madrid—, quadraríem els números.

—Els països que preneu com a mirall social i econòmic per a Catalunya tenen una fiscalitat molt elevada. Considereu que Catalunya no hauria d'incrementar la pressió fiscal, per assolir els nivells de benestar i cohesió d'aquests països?

—Per a arrencar, probablement hauríem de continuar amb un sistema impositiu semblant a l'actual. No m'imagino un daltabaix impositiu el primer dia, sinó una estructura de continuïtat. Efectivament, a mesura que s'anés consolidant la transició, la pressió impositiva creixeria, però també es prestarien millors serveis públics.

—En aquest nou estat català, la sanitat i l'educació públiques haurien de ser els eixos fonamentals? En els països que citeu la classe mitjana va a l'escola pública perquè és un servei de prestigi. A Catalunya s'està perdent aquesta imatge social.

—Més que qui presta el servei, si és l'administració o el sector privat, allò rellevant és que els serveis que es prestin siguin de qualitat. Catalunya té una singularitat precisament en aquests dos àmbits, en què hi ha una col·laboració pública-privada a través dels sistemes concertats que per a molts països és modèlica. No crec que aquest partenariat s'hagi d'eliminar, perquè els resultats que identifiquem en aquests dos àmbits no són tan distants. Les proves Pisa ens situen una mica per sota d'aquests vuit països, però per sobre de Suècia o Suïssa. En matèria de sanitat, els registres que es fan servir en comparatives, com l'esperança de vida en néixer, l'esperança de vida als 65 anys o les taxes de mortalitat en població infantil, Catalunya està en els nivells dels països més avançats del món.

—Remarqueu que en aquests països de referència hi ha un gran pacte social entre sindicats, empresaris, administració i societat civil, un consens sobre el full de ruta social i econòmic del país. Penseu que a Catalunya seria fàcil de materialitzar aquest gran acord social?

—Ho haurà de ser, per força. Als països en què es pot emmirallar

Els autors del llibre prenen com a referència països petits però altament competitius i amb una cohesió social impecable, que se sustenten en el lema “produir molt i repartir molt”.

Catalunya hi ha una constant, la preocupació per dos eixos fonamentals: la competitivitat de l'economia i la cohesió social. La competitivitat és un requeriment per a poder-se'n sortir i per a poder arribar a ser països rics. Això vol dir que en un futur poden continuar essent rics perquè tenen llocs de treball ben retribuïts, investiguen i són competitius. Ser competitiu vol dir que el sector privat no es troba amb grans obstacles per part del sector públic per a tirar endavant iniciatives, al contrari, es prima la innovació i tot allò que vagi a favor de la col·laboració entre els agents econòmics i posa el camí pla a un sistema de salaris alts i d'alta qualificació dels treballadors.

—Aquest sistema implica també sacrificis per part de treballadors i empresaris i, sobretot, consens.

—Consens i sacrificis són els conceptes clau que permeten a un país ser modelic, i als quals estem poc acostumats. És veritat que és un sistema una mica cruel, perquè és molt exigent amb els treballadors i també amb els empresaris, que han d'ajustar al màxim el seu compte de resultats. Però és l'únic camí per a sortir-se'n com a país i com a societat. En qualsevol cas, l'èxit d'aquests països

va més enllà dels diners, descansa en pràctiques, institucions i regulacions que fomenten el consens i la responsabilització dels agents socials al voltant de dos objectius àmpliament compartits per la societat: la prosperitat i l'equitat, produir molt i repartir molt, un contracte social potent. El resultat de l'aplicació d'aquests principis és una educació i una sanitat potentíssimes, però també un compromís del ciutadà gran. Per exemple, tenen atur, però no és una política de subsidi passiu, es fan polítiques proactives perquè la persona trobi feina. Amb una taxa d'atur molt baixa, tenen més diners per a fer protecció social dels més desemparats.

—Catalunya ha de consolidar un model de societat en què tothom està compromès amb el país?

“Portugal és la prova que de la independència també se'n pot fer un mal ús i fer fracassar un país”

—Absolutament, els catalans haurien de bastir un gran consens social entorn dels pilars del nou estat, i establir els sacrificis i beneficis que comportaria.

—**I assumir que probablement la càrrega fiscal seria superior.**

—A la llarga, sí. Tot i així, amb una economia més competitiva, el nivell d'atur seria molt més baix, i si l'estat català no hagués de destinar massa recursos al subsidi, els recursos alliberats anirien a parar a una millora substancial dels serveis públics. Pagaríem més, però també cobraríem més i tindríem accés a uns serveis públics de molt nivell.

—**Penseu que la societat civil i els partits polítics estan preparats per a interioritzar una mentalitat més nòrdica?**

—Els catalans som llatins, mai no serem suecs... Però sí que podem ser un país ric com els suecs o els danesos. Són països cohesionats, amb poca desigualtat i amb un índex de desenvolupament humà dels més alts del món. Ens preguntem com s'ho han fet per a arribar-hi i què podríem fer nosaltres per a arribar-hi també.

—**El títol del llibre és *Com Àustria o Dinamarca. La Catalunya possible. L'única Catalunya possible és la que dibuixeu?***

—També ens podríem assemblejar a Portugal o a Espanya... Quan vam pensar en qui ens havíem d'emmirallar teníem tres referents bàsics: un era Espanya, però per a fer-ho com Espanya no val la pena fer el pas, és molt fàcil fer-ho millor. Alemanya és un gran país, però és un monstre, una economia enorme, una societat que té un volum i una estructura social que fa impossible que ens hi puguem reflectir. I finalment, podíem emmirallar-nos en països que fossin petits, competitius i amb trets semblants a Catalunya. Portugal també té una dimensió petita, però és la prova que de la independència també se'n pot fer un mal ús i arribar a fer fracassar un país.

Sigui com sigui, si aquest país no vol fer un pas en fals, els seus governants i la ciutadania han de tenir clar que sense un gran pacte per la competitivitat i la cohesió social, l'estat català tampoc no serà viable.

Gemma Aguilera